

Załącznik do Uchwały Nr 21/613/12
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 30 maja 2012 r.

Załącznik do Uchwały Nr 86/1113/07
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 27 grudnia 2007 r. z późn. zm.

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

**Plan ewaluacji
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
na lata 2007-2013**

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Toruń, maj 2012

Spis treści:

1. WPROWADZENIE.....	3
2. CHARAKTERYSTYKA REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013	5
3. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z EWALUACJĄ RPO WK-P W OKRESIE 2007-2013.....	10
<i>3.1. Działania dotyczące realizacji ewaluacji w zakresie obszarów działania programu</i>	<i>10</i>
<i>3.2. Działania dotyczące budowy potencjału ewaluacyjnego.....</i>	<i>14</i>
3.2.1. Budowa struktur odpowiedzialnych za proces ewaluacji	14
3.2.2. Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji	15
3.2.3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi	15
3.2.4. Rozwój metodologii badań ewaluacyjnych.....	16
4. OPIS SPOSOBU ORGANIZACJI SYSTEMU EWALUACJI	17
5. TERMINY DZIAŁAŃ EWALUACYJNYCH, STANOWIĄCE ZOBOWIĄZANIE DLA INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ RPO WK-P, NA LATA 2007-20015.....	21
6. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z EWALUACJĄ.....	22
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	23
WYKAZ SKRÓTÓW	23
WYKAZ MATERIAŁÓW	23

1. Wprowadzenie

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 oraz na podstawie Wytycznych nr 6 z dnia 30 maja 2007 r. Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013, państwa członkowskie zobowiązane zostały do przeprowadzania ewaluacji pomocy finansowanej z funduszy strukturalnych UE.

Ewaluacja (ocena) jest bardzo ważnym elementem procesu wdrażania funduszy strukturalnych. Jej wyniki umożliwiają określenie skuteczności i efektywności interwencji funduszy strukturalnych w realizację celów polityki spójności oraz pozwalają na podjęcie kroków poprawiających jakość działań współfinansowanych przez fundusze. Ponadto wyniki ewaluacji służą poprawie jakości programów, sygnalizują pojawiające się problemy i dostarczają informacji koniecznych do podejmowania decyzji. Ewaluacja jest definiowana jako osąd wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich standardów i kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości). Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii. Według art. 47 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 celem oceny jest „poprawa jakości, skuteczności i spójności pomocy funduszy oraz strategii i realizacji programów operacyjnych w odniesieniu do konkretnych problemów strukturalnych dotyczących dane państwa członkowskie i regiony, z jednoczesnym uwzględnieniem celu w postaci trwałego rozwoju i właściwego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego oddziaływania na środowisko oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”.

Ewaluacja łączy w sobie elementy z dziedziny ekonomii, nauk społecznych, nauk politycznych, geografii, statystyki itp. Jest instrumentem stałego podnoszenia jakości prowadzonych działań i standardem dobrego zarządzania. Ewaluacja jest również procesem demokratycznym i partnerskim, gdyż angażuje wielu partnerów w uspołeczniony proces dialogu.

W okresie programowania 2007-2013 Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego będzie poddawany procesom ewaluacyjnym mającym charakter strategiczny oraz operacyjny. **Ewaluacje strategiczne** mają na celu ocenę ewolucji programu w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych i krajowych, natomiast **ewaluacje operacyjne** przeprowadzane będą w celu wspierania monitorowania programu operacyjnego, poprzez udostępnianie wyników badań ewaluacyjnych do sprawozdań.

Ze względu na moment przeprowadzania ewaluacji wyróżnia się:

- **ewaluację ex ante** – (szacunkową) przeprowadzaną przed rozpoczęciem okresu programowania, ocena ta dla *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2013*, została przeprowadzona przez ewaluatorów zewnętrznych, na zlecenie MRR przy współpracy z IZ RPO i zakończona w listopadzie 2006r. (suplement w lutym 2007).
- **ewaluację on-going** – (bieżąca, uzupełniająca) przeprowadzaną w trakcie realizacji programu,
- **ewaluację ex post** – (pełną) przeprowadzaną po zakończeniu realizacji programu, za którą odpowiedzialna jest Komisja Europejska, natomiast obowiązkiem Instytucji Zarządzającej, Instytucji Koordynującej RPO oraz KJO jest współpraca z Komisją Europejską w zakresie wymaganym przez KE i niezbędnym do wykonania ewaluacji ex post.

Niniejszy *Plan* dotyczy przede wszystkim ewaluacji przeprowadzanych w trakcie realizacji RPO WK-P 2007-2013 zarówno operacyjnych, jak i strategicznych.

Poza ocenami zaplanowanymi Instytucja Zarządzająca zobowiązana jest do przeprowadzenia ewaluacji bieżących. Dotyczy to również sytuacji, gdy monitorowanie ujawniło znaczące odchylenia od założonych pierwotnie celów, a także w przypadku, gdy składane są wnioski o dokonanie przeglądu programu operacyjnego lub jego części (zgodnie z art. 33 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006). Ponadto należy dokonać ewaluacji, gdy zmiany w programie związane z ww. przeglądem dotyczą: realokacji finansowych, celów programu operacyjnego oraz osi priorytetowych lub istotnych elementów systemu wdrażania.

Instytucja Zarządzająca jest również zobowiązana do przeprowadzenia ewaluacji strategicznych dotyczących kwestii horyzontalnych w obszarach i terminach wskazanych przez Krajową Jednostkę Oceny w *Planie ewaluacji NSRO* (w szczególności w *Okresowych planach ewaluacji NSRO*).

IZ RPO WK-P będzie współpracować z Instytucją Koordynującą RPO (IK RPO) przy opracowaniu *Planu ewaluacji kwestii horyzontalnych w ramach 16 RPO*, a także będzie współpracować z KJO w zakresie ewaluacji stopnia realizacji RPO WK-P, która jest przeprowadzana do dnia 30 czerwca 2011 roku. Wyniki tej ewaluacji posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania.

Celem Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 jest wskazanie kierunków działań ewaluacyjnych programu oraz określenie sposobu organizacji procesu ewaluacji.

Uszczegółowieniem *Planu ewaluacji RPO WK-P* będą *Okresowe plany ewaluacji* (sporządzane w terminie do końca grudnia danego roku), które zawierać będą działania, związane z ewaluacją, planowane do realizacji w roku następnym. Okresowe plany ewaluacji zatwierdzane są Decyzją Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Plan ewaluacji RPO WK-P składa się z następujących głównych elementów:

- ogólnej charakterystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- opisu ogólnych kierunków działań związanych z ewaluacją,
- opisu sposobu organizacji systemu ewaluacji RPO WK-P.

2. Charakterystyka Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych dla realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 i Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Jest on podstawowym instrumentem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020. Określa priorytety oraz system wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Celem strategicznym RPO WK-P jest **poprawa konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru**. Zakłada się, że realizacja celu strategicznego spowoduje wzmocnienie społeczno-gospodarczej roli województwa w kraju, wzrost zatrudnienia, zwiększenie dochodów mieszkańców i poprawę ich poziomu życia oraz zmniejszenie różnic w rozwoju społecznym i gospodarczym pomiędzy obszarami, w tym obszarami wiejskimi i miejskimi.

Cel strategiczny programu jest prezentowany przez następujące cele szczegółowe:

1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego jako obszaru aktywności gospodarczej, lokalizacji inwestycji, jako obszaru atrakcyjnego dla zamieszkania i wypoczynku zarówno dla mieszkańców regionu, jak i turystów.

Realizacja celu zakłada w szczególności zdecydowaną poprawę infrastruktury technicznej komunikacyjnej (drogowej, kolejowej, lotniczej) oraz infrastruktury ochrony środowiska. Szczególnie istotnym jest zwiększenie spójności komunikacyjnej ośrodków centralnych aglomeracji Bydgoszczy i Torunia, wzmocnienie ich powiązań z regionem i otoczeniem zewnętrznym.

2. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu

Cel zakłada wzrost przedsiębiorczości mieszkańców i wzrost poziomu innowacyjności przedsiębiorstw. Jego realizacja wymaga zwiększenia aktywności sektora obsługi biznesu, wzrostu zdolności przedsiębiorstw do stosowania nowych technologii, współpracy przedsiębiorstw z sektorem B+R. W realizacji celu niezbędny jest rozwój infrastruktury informatycznej (sieci szerokopasmowych) umożliwiającej powszechny dostęp do Internetu, przepływ informacji warunkującej postęp naukowo-techniczny i rozwój gospodarczy, rozwijanie e-usług. Realizacja celu zakłada rozwój usług turystycznych w kierunku podniesienia standardu świadczonych usług oraz tworzenia nowych atrakcyjnych produktów turystycznych.

3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców

Realizacja celu zakłada poprawę infrastruktury społecznej w aspekcie podniesienia jakości świadczonych usług, w szczególności szkolnictwa wyższego, specjalistycznych usług medycznych. Realizacja celu zakłada również ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów z różnych przyczyn odstających w rozwoju, w tym

„zaniedbanych” części obszarów miejskich, obszarów, które należy przystosować do nowych funkcji, jak np. byłych terenów przemysłowych i byłych terenów wojskowych.

Wymienione powyżej cele mierzone będą za pomocą wskaźników przedstawionych w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe wskaźniki realizacji celów RPO WK-P 2007-2013*

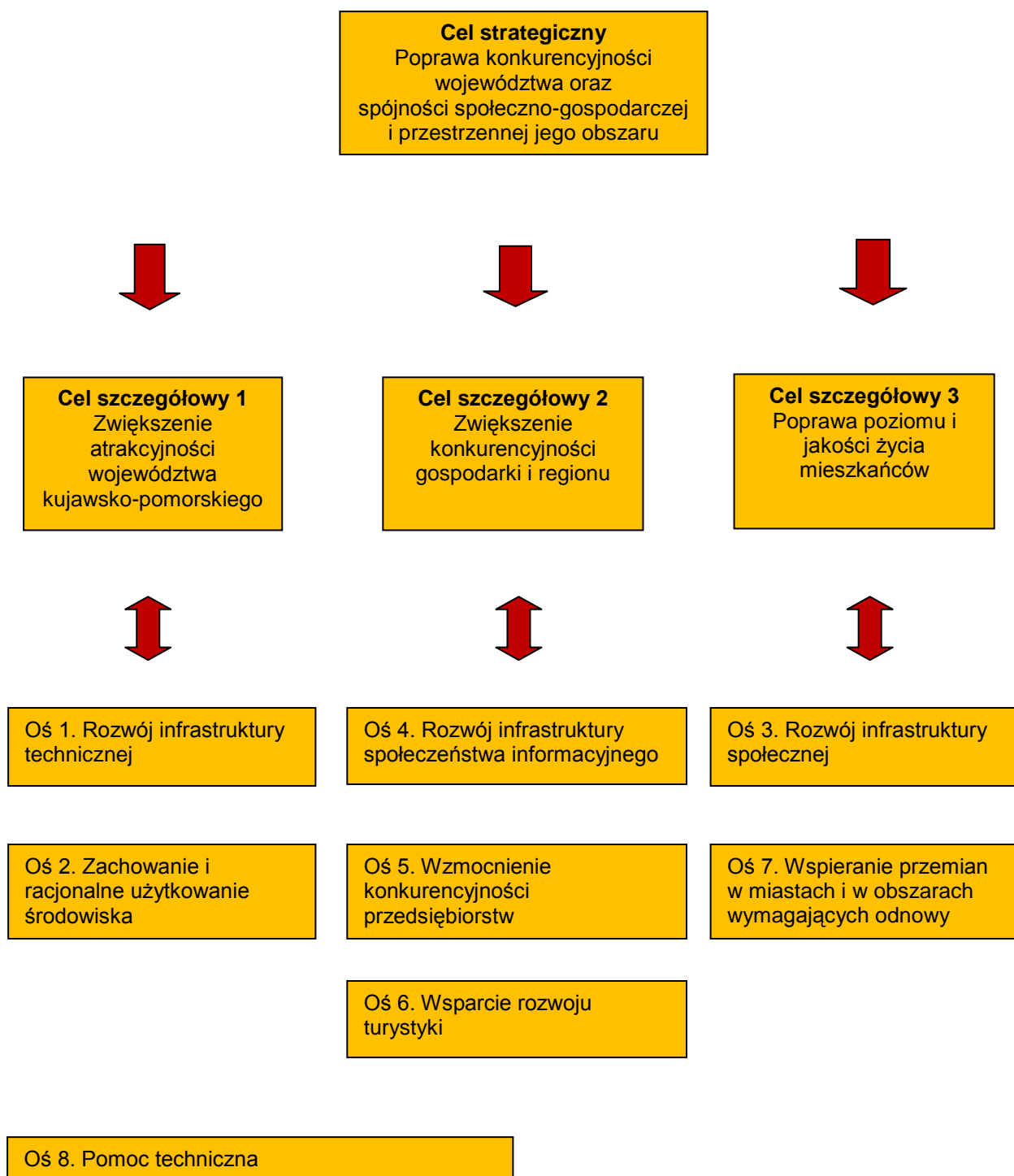
Cele		Wskaźniki	Wartość wskaźnika w roku bazowym	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym (2013)
Cel strategiczny	Poprawa konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru	Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC): - kobiety - mężczyźni	0 0 0	3 200 1 600 1 600
		Liczba nowoutworzonych miejsc pracy netto ogółem	0	2 400
		Zmiana poziomu PKB w wyniku oddziaływania RPO	0	2,45
Cele szczegółowe	Cel. 1 Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego	Drogi wojewódzkie w dobrym stanie technicznym (klasa A) w % dróg wojewódzkich ogółem	6,7	19,4
		Liczba pasażerów w portach lotniczych w osobach /rok	76 900	280 000
		Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ludności ogółem w %	60,2	74,0
	Cel. 2 Zwiększenie konkurencyjności gospodarki i regionu	Nakłady na działalność B+R ogółem w województwie na 1 mieszkańca w zł	58,00	100,00

		Udział w produkcji sprzedanej wyrobów nowych i istotnie ulepszonych w produkcji sprzedanej wyrobów ogółem w przemyśle w %	22,5	24,2
		Wartość dodana brutto na 1 pracującego w tys. zł	60,5	91,3
	Cel. 3 Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	Saldo migracji ogółem w regionie	-1351	- 1 000
		Liczba osób kształcących się w systemie kształcenia ustawicznego osób dorosłych	22 904	32 000
		Umieralność z powodu chorób układu krążenia na 10 tys. mieszkańców	43,8	38,0
		Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie kujawsko-pomorskim w zł	2 087,30	3 300,00

* Wskaźniki oraz ich wartości zweryfikowane w procesie renegotjacji programu z KE w 2011 r., obowiązujące od 29.11.2011 r.

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 będą realizowane poprzez ukierunkowane działania określone jako osie priorytetowe. Schemat 1 przedstawia powiązanie celów programu z priorytetowymi obszarami ich realizacji.

Schemat 1. Powiązanie celów programu z osiami priorytetowymi.

Łączna suma środków zaangażowanych w RPO WK-P w latach 2007-2013 wyniesie około 1 295 mln euro. Z tej sumy:

- 996,05 mln euro będzie pochodziło z budżetu UE (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego),
- 182,63 mln euro z publicznych środków krajowych,
- ok. 116,62 mln euro zostanie zaangażowanych ze strony podmiotów prywatnych.

3. Główne kierunki działań związanych z ewaluacją RPO WK-P w okresie 2007-2013

Głównym celem realizacji działań ewaluacyjnych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w lata 2007-2013 jest podwyższenie jakości, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z interwencji publicznej na obszarze regionu kujawsko-pomorskiego.

Zakładane poniżej kierunki badań ewaluacyjnych są spójne z działaniami ujętymi w orientacjach strategicznych w Planie ewaluacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013.

3.1 Działania dotyczące realizacji ewaluacji w zakresie obszarów działania programu

Osiągnięcie głównego celu ewaluacji możliwe będzie poprzez realizację założonych działań ewaluacyjnych w poniższych zakresach:

- 1) w zakresie rozwoju regionalnego i przestrzennego,
- 2) w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury,
- 3) w zakresie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- 4) w zakresie ochrony środowiska,
- 5) w zakresie działań promocyjno-informacyjnych programu.

Wytypowane obszary oceny są zgodne z celem strategicznym programu oraz celami szczegółowymi RPO WK-P, które realizowane będą poprzez osie priorytetowe.

Tabela 2. Obszary działań ewaluacyjnych RPO WK-P 2007-2013 na tle struktury programu

Strategiczny obszar działania ewaluacyjnego	Cel strategiczny RPO	Obszary działań ewaluacyjnych	Cele szczegółowe programu	Osie priorytetowe	Udział środków EFRR*
rozwój regionalny i przestrzenny	poprawa konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru	rozwój i modernizacja infrastruktury	1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego	Oś priorytetowa 1 Rozwój infrastruktury technicznej	26,66
		ochrona środowiska		Oś priorytetowa 2 Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska	11,84
		konkurencyjność i innowacyjność gospodarki	2. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu	Oś priorytetowa 4 Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	6,68
				Oś priorytetowa 5 Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw	25,98
				Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki	4,77
		rozwój i modernizacja infrastruktury	3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	Oś priorytetowa 3 Rozwój infrastruktury społecznej	12,62
				Oś priorytetowa 7 Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy	8,59
				organizacja zarządzania i wdrażania programu	Oś priorytetowa 8. Pomoc techniczna
działania promocyjno-informacyjne programu					

*Alokacja powiększona o środki z KRW oraz dostosowania technicznego

Ocena wpływu funduszy RPO na rozwój regionalny i przestrzenny województwa

Przedmiotem ewaluacji w ramach niniejszego obszaru, który określony został jako strategiczny, będzie wymiar terytorialny realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w latach 2007-2013, a tym samym stopień osiągnięcia założonego celu strategicznego programu.

Badania obejmą w szczególności:

- ocenę wpływu RPO na zwiększenie potencjału ośrodków stołecznych regionu, w tym rozwój funkcji metropolitalnych (naukowych, edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych),
- ocenę wpływu RPO na przekształcenia obszarów wiejskich.

Ewaluacja RPO WK-P w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury

Ocenie poddawany będzie wpływ rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej w ramach RPO WK-P na rozwój społeczno-ekonomiczny województwa kujawsko-pomorskiego, w tym w szczególności wpływ na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Badania ewaluacyjne w obszarze infrastruktury koncentrować się będą na zagadnieniach dotyczących oceny interwencji w zakresie infrastruktury transportowej, środowiskowej, społecznej oraz energetycznej.

Głównymi kryteriami oceny będzie skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność i trwałość interwencji w zakresie realizacji celów założonych w strategii rozwoju programu operacyjnego. Chodzi przede wszystkim o zwiększenie dostępności zewnętrznej regionu i poprawę połączeń komunikacyjnych wewnątrzregionalnych, zwiększenie bezpieczeństwa na drogach, zwiększenia udziału transportu publicznego w obsłudze mieszkańców, poprawę dostępu do infrastruktury społecznej (z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, kultury, infrastruktury turystycznej), wzrost potencjału rozwojowego turystyki, kultury i dziedzictwa kulturowego.

Ewaluacja RPO WK-P w zakresie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Przedmiotem ewaluacji, w tym obszarze będą zagadnienia dotyczące podnoszenia konkurencyjności i zwiększania innowacyjności sektora gospodarki w regionie. Badania te posłużą m.in. do oceny realizacji celów Strategii Lizbońskiej.

Badania ewaluacyjne w tym obszarze skierowane będą głównie na zagadnienia związane z procesami badań i rozwoju (B+R), a także z rozwojem społeczeństwa informacyjnego i ich rolą w zwiększaniu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.

W zakresie zagadnień związanych z innowacyjnością, ewaluacji poddawana będzie skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność i trwałość instrumentów realizacji i ich efektów w ramach RPO WK-P, przyczyniających się do rozwoju innowacyjności produktowej, procesowej i organizacyjnej przedsiębiorstw oraz całej gospodarki.

Ewaluacja RPO WK-P w zakresie ochrony środowiska

W ramach obszaru ocenie podlegać będzie wpływ interwencji współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE na środowisko naturalne, a także trafność podjętych działań w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Badania ewaluacyjne skierowane będą m.in. na zagadnienia związane z wpływem realizacji RPO WK-P na obszary chronione, w tym objęte siecią NATURA 2000.

W zakresie zagadnień związanych z ochroną środowiska ewaluacji poddawana będzie skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność i trwałość instrumentów realizacji i ich efektów w ramach Programu, przyczyniających się do realizacji celu 1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego, a także celu 3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców.

Ewaluacja działań promocyjno-informacyjnych RPO WK-P

Przedmiotem badań ewaluacyjnych w zakresie działań promocyjno-informacyjnych prowadzonych przez IZ RPO będzie pozyskanie wiedzy na temat wpływu podejmowanych działań na realizację założonych celów w Planie komunikacji RPO WK-P.

Głównymi kryteriami oceny będzie skuteczność, efektywność, trafność, a także zasięg oddziaływania przedsięwzięć.

W ramach wymienionych głównych obszarów tematycznych będą prowadzone ewaluacje strategiczne oraz operacyjne. Tematy poszczególnych ewaluacji strategicznych oraz operacyjnych identyfikowane będą w trakcie realizacji procesu ewaluacji RPO WK-P i zawarte zostaną w *Okresowych planach ewaluacji RPO WK-P, sporządzanych na dany rok*.

Ponadto IZ RPO WK-P prowadzić będzie badania ewaluacyjne wskazane jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych, zgodnie z wytycznymi w zakresie ewaluacji.

3.2. Działania dotyczące budowy potencjału ewaluacyjnego

3.2.1. Budowa struktur odpowiedzialnych za proces ewaluacji

W zakresie budowy struktur odpowiedzialnych za proces ewaluacji podejmowane będą głównie działania związane z:

- Planowaniem procesu ewaluacji RPO WK-P, poprzez sporządzanie *Planu Ewaluacji* oraz *Okresowych Planów Ewaluacji* zawierających listy planowanych ocen na rok następny, przesyłanych do 31 grudnia każdego roku do KJO oraz stosowanie się do listy ewaluacji strategicznych zawartych w okresowych planach ewaluacji NSRO.
- Przekazywaniem KJO do 31 marca każdego roku informacji dotyczących działań w zakresie ewaluacji realizowanych w roku poprzednim.
- Monitoringiem realizacji *Planu Ewaluacji* oraz *Okresowych Planów Ewaluacji* celem lepszej koordynacji procesu ewaluacji RPO WK-P.
- Monitorowaniem procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji.
- Stosowaniem Wytycznych w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013 celem zapewnienia zgodności sposobu ewaluacji Programu ze standardami unijnymi i krajowymi, jak również zapewnienia jednolitości zasad ewaluacji programów operacyjnych.
- Współpracą z KJO w celu koordynacji procesu ewaluacji. Współpraca dotyczyć będzie przede wszystkim kwestii organizacyjnych i technicznych. Będzie realizowana za pomocą dwóch głównych instrumentów, tj. udział w tematycznych Grupach Sterujących powołanych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (głównie na poziomie NSRO) oraz roboczej sieci współpracy w zakresie ewaluacji. Działania koncentrować się będą na stałej wymianie informacji z KJO i uczestnictwie w organizowanych przez KJO spotkaniach roboczych.

3.2.2. Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji

Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji RPO WK-P będzie realizowane poprzez:

- Organizowanie spotkań/konferencji związanych z tematyką badań ewaluacyjnych,
- Podstronę poświęconą ewaluacji na stronie www.mojregion.eu, na której będą umieszczane bieżące informacje na temat ewaluacji RPO WK-P oraz baza raportów ewaluacyjnych,
- Organizowanie szkoleń/warsztatów dla beneficjentów zainteresowanych tematyką ewaluacji.
- Druk wybranych raportów z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych, mających istotne znaczenie w kontekście oceny wdrażania RPO WK-P.

Oprócz ww. działań IZ RPO WK-P będzie uczestniczyć w konferencjach tematycznych, spotkaniach i szkoleniach dotyczących ewaluacji organizowanych przez KJO oraz inne instytucje i podmioty, zaangażowane w proces ewaluacji funduszy strukturalnych w Unii Europejskiej.

3.2.3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

IZ RPO WK-P będzie stale współpracowała z Krajową Jednostką Oceny przede wszystkim poprzez uczestnictwo w tematycznych Grupach Sterujących oraz wymianę informacji w ramach roboczej sieci współpracy w zakresie ewaluacji. Wraz z KJO przeprowadzona zostanie m.in.: do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacja stopnia realizacji Programu oraz ewaluacja ex-post.

Instytucja Zarządzająca w ramach współpracy z Komisją Europejską będzie m.in. przekazywać na jej życzenie wyniki ewaluacji, współpracować z nią przy ewaluacjach inicjowanych przez KE oraz ewaluacji ex-post.

Oprócz powyższego IZ RPO WK-P w zakresie ewaluacji będzie współpracowała z Instytucją Koordynującą RPO, Instytucjami Zarządzającymi programami operacyjnymi, ekspertami zewnętrznymi, beneficjentami i innymi podmiotami mającymi wpływ na proces realizacji i ewaluacji RPO WK-P.

3.2.4. Rozwój metodologii badań ewaluacyjnych

IZ RPO WK-P będzie brać udział w pracach nad rozwojem metodologii badań ewaluacyjnych prowadzonych przez KJO. Prace w tym zakresie koncentrować się będą m.in. na zagadnieniach związanych z: mierzeniem efektów interwencji publicznych, metodami oceny jakości systemów wdrażania i oceną oddziaływania makroekonomicznego.

Wkład IZ RPO WK-P w rozwój metodologii badań ewaluacyjnych będzie polegał na budowie potencjału ewaluacyjnego i rozwoju kultury ewaluacyjnej wśród instytucji zaangażowanych w realizację RPO WK-P, szczególnie wśród członków Grupy Sterującej Ewaluacją RPO. Upowszechniana metodologia będzie odnosiła się przede wszystkim do realizacji badań regionalnych, konstruowania i mierzenia wartości wskaźników realizacji, oceny oddziaływania zrealizowanych projektów oraz oceny systemu zarządzania i wdrażania programów operacyjnych.

Metodologia badań ewaluacyjnych jest szczególnie istotna na etapie przygotowywania sposobu przeprowadzenia ewaluacji. Powinna ona być adekwatna do postawionych pytań ewaluacyjnych. Stanowi istotny element oceny oferty składanej w odpowiedzi na zamówienie publiczne. Jej wybór ma istotny wpływ na jakość analizy i uzyskane wyniki. Odpowiednio dobrane narzędzia i techniki badawcze dają obraz zrozumienia przez wykonawcę całego zakresu i specyfiki badania.

Do przeprowadzenia badań społeczno-ekonomicznych, a więc także ewaluacyjnych wykorzystywane są zarówno dane pierwotne, jak i wtórne oraz dane ilościowe i jakościowe. W celu zapewnienia rzetelności uzyskanych informacji, zbierania jak najpełniejszego materiału badawczego oraz formułowania poprawnych logicznie i metodologicznie wniosków konieczne jest bieżące zestawianie i porównywanie ze sobą danych. Takie podejście nazywane jest **triangulacją**.

Przebiega ona w trzech etapach:

- a) zbieranie dostępnych danych,
- b) zbieranie informacji od różnych grup respondentów (potencjalnie prezentujących różny punkt widzenia),
- c) realizacja badania i analiza danych przez zespół badawczy tj. przez wszystkich członków zespołu badawczego (możliwa wzajemna kontrola oraz konfrontacja i weryfikacja analiz i wniosków).

4. Opis sposobu organizacji systemu ewaluacji

Za przeprowadzenie ewaluacji na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 odpowiedzialna jest **Instytucja Zarządzająca**, której rolę pełni Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W ramach IZ, została utworzona **Jednostka Ewaluacyjna** bezpośrednio odpowiedzialna za przebieg procesu ewaluacji RPO WK-P, licząca 4 pełne etaty pracownicze. W celu zachowania zasady partnerstwa oraz wsparcia Jednostki Ewaluacyjnej powołana została **Grupa Sterująca Ewaluacją RPO WK-P**. Dodatkowo rola wspierania oraz monitorowania RPO WK-P powierzona została **Komitetowi Monitorującemu Regionalny Program Operacyjny**.

Funkcję koordynatora działań w zakresie ewaluacji wszystkich regionalnych programów operacyjnych sprawuje **Krajowa Jednostka Oceny**. Dodatkowym uczestnikiem systemu ewaluacji jest **Instytucja Koordynująca Regionalne Programy Operacyjne**, w której ramach powołana została Jednostka Ewaluacyjna.

Niniejszy Plan ewaluacji dotyczy kwestii specyficznych dla RPO WK-P, dopuszcza jednak przeprowadzenie ewaluacji na poziomach niższych niż poziom programu, tzn. na poziomie priorytetów, działań oraz projektów.

W celu zapewnienia obiektywności badań, wszystkie ewaluacje będą zlecane niezależnym **ewaluatorom zewnętrznym** wybranym w procedurze zgodnej z ustawą Prawo zamówień publicznych. Równolegle Jednostka Ewaluacyjna RPO WK-P może, we własnym zakresie, przeprowadzać ewaluacje uzupełniające, tzw. **ewaluacje wewnętrzne**, na potrzeby bieżącego monitorowania procesu wdrażania programu.

Istotnym aspektem funkcjonowania systemu ewaluacji będzie jego powiązanie z systemem sprawozdawczości.

Rolą **Krajowej Jednostki Oceny (KJO)** w zakresie ewaluacji regionalnych programów operacyjnych jest w szczególności:

- rozpowszechnianie wiedzy na temat stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych,
- zapewnienie we współpracy z Instytucjami Zarządzającymi przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji stopnia realizacji programów operacyjnych, której wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania,
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji,
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji.

Rolę KJO pełni Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Obsługą organizacyjną prac KJO zajmuje się Wydział Ewaluacji. Koordynacja procesu ewaluacji NSRO odbywa się na forum Zespołu Sterującego procesem ewaluacji NSRO, a na poziomie roboczym opiera się na 6 Grupach Sterujących.

Rolą **Instytucji Zarządzającej (IZ)** jest w szczególności:

- zapewnienie środków finansowych, w ramach pomocy technicznej, na prowadzenie ewaluacji,
- pozyskiwanie i gromadzenie odpowiednich danych z systemu monitoringu,
- opracowanie *Planu ewaluacji RPO WK-P* oraz koordynacja procesu realizacji celów *Planu*,
- zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji operacyjnych związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku, gdy wyniki monitoringu wykazują znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w programie,
- zapewnienie przeprowadzania ewaluacji strategicznych, w szczególności tych, które wskazane są w *Planie ewaluacji NSRO*, jako obligatoryjne dla wszystkich programów operacyjnych,
- przekazywanie wyników ewaluacji Komitetowi Monitorującemu Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Krajowej Jednostce Oceny, a także Komisji Europejskiej na jej życzenie (do Komisji Europejskiej powinny być przesyłane wyniki ewaluacji sporządzanych w przypadku przeglądu programu wynikającego z realokacji finansowych, zmian celów programu, osi priorytetowych lub istotnych elementów systemu wdrażania),
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny w zakresie przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji stopnia realizacji programu operacyjnego, której wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach realizowanych z ich inicjatywy,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach ex post,
- przestrzeganie wytycznych Krajowej Jednostki Oceny oraz stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych,

- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji,
- przekazanie do Krajowej Jednostki Oceny, do 31 grudnia każdego roku *Okresowego planu ewaluacji*,
- przekazanie do Krajowej Jednostki Oceny, do końca marca każdego roku informacji dotyczącej działań w zakresie ewaluacji.

Rolę Instytucji Zarządzającej pełni Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a w jego imieniu zadania dotyczące ewaluacji wykonuje Jednostka Ewaluacyjna, której rolę sprawuje Biuro Ewaluacji RPO w departamencie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego właściwym ds. rozwoju regionalnego.

Rolą **Instytucji Koordynującej RPO (IK RPO)** jest w szczególności:

- zapewnienie środków finansowych, w ramach pomocy technicznej, na prowadzenie ewaluacji,
- pozyskiwanie i gromadzenie odpowiednich danych z systemu monitoringu,
- opracowanie we współpracy z IZ RPO *Planu ewaluacji kwestii horyzontalnych w ramach 16 RPO* oraz koordynacja procesu realizacji celów *Planu*,
- przekazywanie wyników ewaluacji w zakresie kwestii horyzontalnych w ramach 16 RPO Krajowej Jednostce Oceny, Instytucjom Zarządzającym RPO oraz Komisji Europejskiej na jej życzenie,
- upublicznienie wyników przeprowadzonych ewaluacji,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny w zakresie przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji stopnia realizacji programu operacyjnego, której wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach wykonywanych z ich inicjatywy,
- współpraca z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach *ex post*,
- zapewnienie przestrzegania wytycznych Krajowej Jednostki Oceny oraz stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych.

Rolę Instytucji Koordynującej RPO pełni Departament Koordynacji i Wdrażania Programów Regionalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Współpracuje on ściśle z Instytucją Zarządzającą oraz Krajową Jednostką Oceny.

Rolą **Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WK-P (GSE)** jest w szczególności:

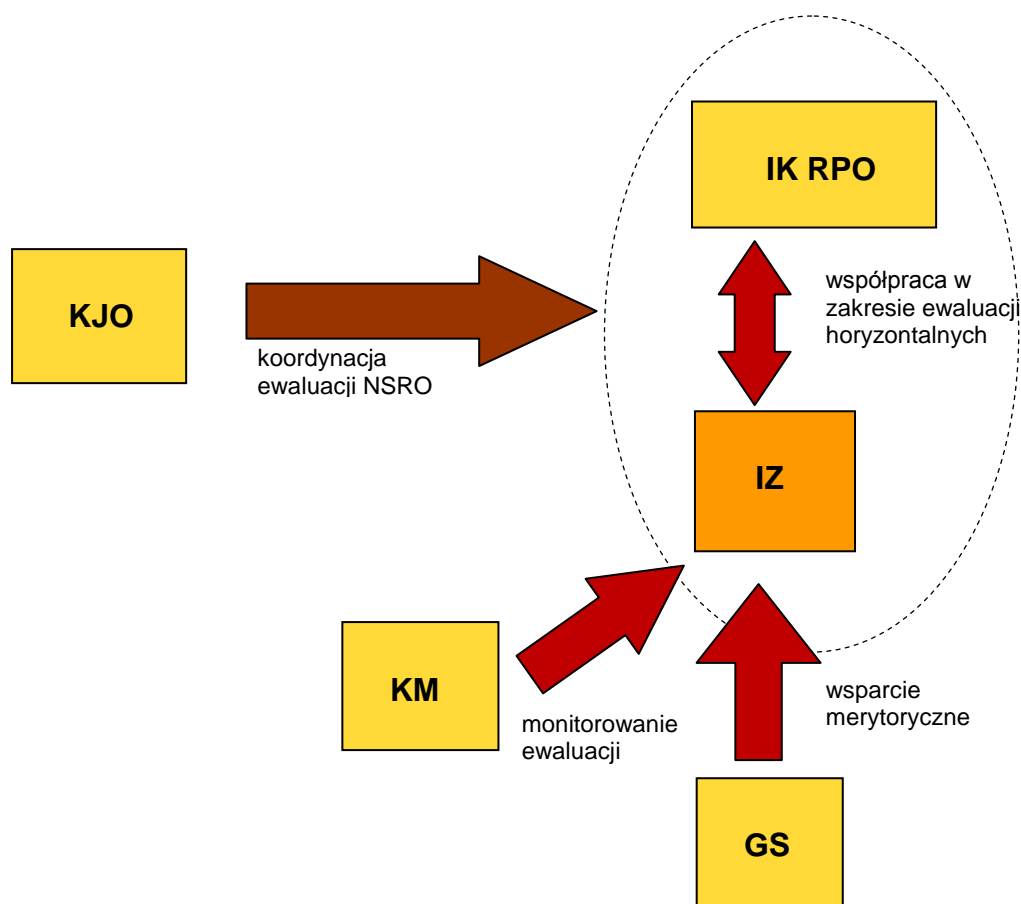
- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej przy formułowaniu zakresu ewaluacji,
- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej przy formułowaniu kryteriów wyboru wykonawcy badania ewaluacyjnego oraz kryteriów oceny ofert składanych przez oferentów,
- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej w zakresie oceny wstępnych wersji raportów końcowych lub raportów częściowych,
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji,
- opiniowanie *Planów ewaluacji*,
- monitorowanie procesu realizacji celów *Planów ewaluacji*,
- pomoc w budowaniu potencjału ewaluacyjnego.

W składzie Grupy Sterującej Ewaluacją RPO wchodzi m.in. przedstawiciele jednostki IZ RPO zaangażowanej w proces wdrażania i zarządzania programem oraz eksperci zewnętrzni. Skład grupy, jej zadania, oraz tryb pracy określa uchwała Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Rolą **Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny (KM)** w zakresie ewaluacji jest w szczególności:

- zapoznavanie się z *Planami ewaluacji RPO WK-P*,
- monitorowanie procesu ewaluacji,
- zapoznavanie się z wynikami ewaluacji.

Sposób organizacji procesu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 przedstawiono na schemacie 2.

Schemat 2. Sposób organizacji procesu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

5. Terminy działań ewaluacyjnych w latach 2007-2015, stanowiące zobowiązanie dla Instytucji Zarządzającej RPO WK-P

- 1) **Do końca marca każdego roku** Instytucja Zarządzająca prześle do Krajowej Jednostki Oceny roczną informację dotyczącą działań w zakresie ewaluacji realizowanych w roku poprzednim (na wszystkich poziomach wdrażania programu). Zakres informacji będzie obejmował: informacje dotyczące zrealizowanych badań ewaluacyjnych, informacje dotyczące wdrożonych rekomendacji, informacje dotyczące działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego. Informacja będzie dotyczyć ewaluacji zakończonych oraz będących w trakcie realizacji. Informacje będą przesyłane w wersji elektronicznej w formacie „xls” według

tabeli stanowiącej załącznik 2 oraz dodatkowo, w formie opisowej, informacje dotyczące działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego.

- 2) **Do 31 grudnia każdego roku** Instytucja Zarządzająca przekaze do Krajowej Jednostki Oceny *Okresowy Plan Ewaluacji* w formie tabeli, wg wzoru wskazanego w załączniku 1, zawierający listę ewaluacji planowanych do przeprowadzenia w roku następnym na wszystkich poziomach wdrażania RPO WK-P.
- 3) **Do dnia 30 czerwca 2011 roku** Krajowa Jednostka Oceny ma obowiązek przeprowadzenia ewaluacji stopnia realizacji programów operacyjnych, której wyniki mają posłużyć do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania. Do zadań Instytucji Zarządzającej należy w tym wypadku współpraca z KJO.

6. Finansowanie działań związanych z ewaluacją

Przedsięwzięcia z zakresu ewaluacji *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego* będą finansowane w ramach Osi priorytetowej 8 - Pomoc techniczna, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Według wstępnych szacunków, na działania związane z ewaluacją RPO WK-P na lata 2007-2015 Instytucja Zarządzająca przeznaczy ok. 2,5 mln euro (na kwotę składać się będzie w 85% dotacja z EFRR oraz w 15% wkład własny, a od 29.11.2011 r., tj. po renegocjacji programu z KE wyłączone finansowanie ze środków unijnych).

Większość kosztów dotyczących ewaluacji ponoszona będzie na wynagrodzenie ewaluatorów zewnętrznych. Wybór podmiotów przeprowadzających ewaluacje (ewaluatorów zewnętrznych) odbywać się będzie zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawie z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.). W zakresie wyboru wykonawców zgodnie z ww. procedurą Jednostka Ewaluacyjna RPO będzie współpracować z wydziałem właściwym ds. zamówień publicznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. Wzór listy planowanych ewaluacji w roku X.
2. Wzór informacji rocznej w zakresie ewaluacji.

WYKAZ SKRÓTÓW

RPO WK-P - Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

IZ RPO WK-P - Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

KM – Komitet Monitorujący

GSE – Grupa Sterująca Ewaluacją RPO WK-P

KE – Komisja Europejska

KJO – Krajowa Jednostka Oceny

IK RPO – Instytucja Koordynująca RPO

NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013

SWW - Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności na lata 2007-2013

UE – Unia Europejska

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

WYKAZ MATERIAŁÓW

- *System ewaluacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006 i Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013* - Krajowa Jednostka Oceny; Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej; MRR; Warszawa, sierpień 2007
- *Plan ewaluacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013* - Krajowa Jednostka Oceny; Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej; MRR; Warszawa, sierpień 2007
- *Ewaluacja Narodowego Planu Rozwoju i programów operacyjnych w Polsce – Poradnik* - Krajowa Jednostka Oceny; Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej; MGiP; Warszawa, maj 2005
- *Nowy okres programowania 2007-2013. Przewodnik po metodach ewaluacji: wskaźniki monitoringu i ewaluacji, Dokument roboczy nr 2* – Komisja Europejska, Sierpień 2007
- *The New Programming Period 2007-2013. Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation During the Programming Period, Working Paper No. 5.* - European Commission, April 2007

Załącznik 1

Lista planowanych ewaluacji w roku X

Nazwa instytucji inicjującej ewaluację	Nazwa badania	Sposób realizacji (ewaluacja wewnętrzna/zewnętrzna)	Termin realizacji	Szacunkowy koszt ewaluacji (w zł brutto)	Opis zakresu badania

Załącznik 2

Informacja roczna w zakresie ewaluacji

Nazwa instytucji przesyłającej informacje roczną w zakresie ewaluacji:.....

Nazwa instytucji inicjującej ewaluację	Nazwa badania	Koszt badania	Termin realizacji	Nazwa wykonawcy badania	Wdrożone rekomendacje/Ocena Użyteczności rekomendacji	Uwagi